

Handläggare:
Anders Gustafsson
Telefon:**Till**
Stadions förskolor

Stadions förskolor

Verksamhetsberättelse VB 2013**Stadions förskolor**Starrängsringen 1
11550, stockholmanders.gustafsson@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Enhetens uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	7
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....	7
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	7
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar.....	7
1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	9
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	10
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras.....	11
2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	11
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.....	12
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten.....	21
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.....	23
3.1 Budgeten är i balans	23
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva.....	24
Synpunkter och klagomål.....	25
Övrigt.....	25

Sammanfattande analys

Verksamhetsberättelse Stadions förskolor

Verksamhetens chefs namn

Anders Gustafsson

anders.gustafsson@stockholm.se

Postadress och besöksadress

**Förskolan Liten blir Stor
Starrängsringen 1
115 50 stockholm**

Sammanfattande analys

Vi bedömer att vi till stor del har nått våra uppställda mål i Stadions enhet. Det innebär att barnen i våra förskolor erbjudits möjligheter till utveckling, lärande och delaktighet inom läroplanens alla målområden.

Arbete har pågått på samtliga förskolor och avstämning har skett med hjälp av våra bedömningsverktyg, Förskoleundersökningen, medarbetarutvärderingar, dokumentation, forum för dialog odyl.

Resultatet från årets förskoleundersökning visar att föräldrarna till stora delar är mycket nöjda med den verksamhet vi erbjuder. Som tidigare finns det stora variationer inom enheten. Vår svarsfrekvens för 2013 års förskoleundersökning var högst i stadsdelen vilket är ett gott utgångsläge för ledningen för att få en helhetsbild av föräldrarnas uppfattning om verksamheten.

Pedagogisk ledning/Systematiskt kvalitetsarbete är ständigt pågående och syftar till att samtliga medarbetare på ett eller annat sätt är delaktiga.

Ledningsgruppen har bestått av Förskolechef, biträdande förskolechef/administratör och biträdande förskolechef/pedagogisk ledare. Den övriga organisationsstrukturen är under uppbyggnad.

Hållbar livsmiljö

Vi strävar efter att ha en tät dialog med barnen och synliggör naturens kretslopp. Vi har olika former av återvinning, barnen deltar genom att se hur avfall tas tillvara.

Barnen stimuleras till att utforska skog, växter och djur. Vi arbetar för att ge dem förståelse om vikten att vara varsamma om allt levande och omsorg om miljön. Vid inköp till verksamheten är hållbarhetsfrågan en av de vägledande faktorerna.

Ett ekologiskt förhållningssätt

För att barnen skall få ökad förståelse om det ekologiska sambandet i naturen källsorterar och återvinner vi utifrån varje förskolas förutsättningar. Vid inköp av livsmedel är ett ekologiskt förhållningssätt vägledande inom enheten och har varit det under många år. Arbetet är ständigt pågående och vi följer utvecklingen och har kunnat utläsa att vi ligger på en stabil nivå i enlighet med våra prognoser.

God miljö, bättre hälsa och hållbar utveckling

Vi erbjuder barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm och miljö. Samt talar om vikten av detta.

Vi arbetar medvetet för att skapa en social och god stämning vid måltidssituationen. Att vi äter tillsammans har en stark pedagogisk, social och kulturell funktion.

Vi planerar och genomför aktiviteter som lockar till glädje och rörelse, fantasi och kreativitet i leken och lärandet såväl inomhus som utomhus. Vi för en levande dialog kring hållbar utveckling som en övergripande del i verksamheten.

Vi hämtar inspiration från olika miljöprogram, miljöbalken m.m. för att sedan konkretisera det och utforma aktiviteter tillsammans med barnen. Till exempel; skapande med återvunnet/naturmaterial.

Vi har efter samtal med personal samt genomgång av diverse skriftliga utvärderingar gjort en prognostiserad avläsning och vi hamnar något under den beräknade nivån enligt våra mål i VP 2013.

Kultur

Professionell scenkonst

Vi använder oss av det lokala kulturutbud som finns såsom bibliotek, teatrar och museum. Vi har både varit iväg med barngrupper samt tagit in scenkonst till våra förskolor vid ett flertal tillfällen då vi bjudit in teatrar och musikföreläsningar till förskolorna.

Intresse för läsande och det skrivna ordet

Vi tar tillvara barnens nyfikenhet och intresse för skriftspråket samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner. Den språkliga miljön har sin utgångspunkt i ett likabehandlingsperspektiv. Vi använder oss av såväl traditionella barnböcker som IKT för att kunna erbjuda varje individ en tidig kontakt med barnböcker, läsande och det skrivna språket. Arbetet med detta är ständigt pågående och vi har fört dialog med personal och har kommit fram till att arbetets fortskridande har skett i hög utsträckning.

Barnens eget berättande

Förskolan arbetar med att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntrar barnen att återberätta upplevelser. Detta görs under hela dagen i samspelet mellan barn och pedagog, i allt från rutinsituationerna till att vi ger barnen tillfällen att använda och få erfarenhet av olika uttrycksformer. I lekens och det lustfyllda lärandets olika former stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Barnen har tillgång till material som uppmuntrar till dialog och kommunikation och i viss mån IKT vilket ökar deras inflytande.

Böcker på varje barns språk

Vi strävar efter att ha litteratur på varje barns språk på våra förskolor, vi tar hjälp av barnets familj samt de lokala biblioteken och de upphandlade kanalerna för inköp. Arbetet med detta är ständigt pågående.

Valfrihet och Mångfald

Jämför Service

Vi har en strategi för hur vi ska kunna hålla dessa uppgifter uppdaterade för att det ska spegla

den verksamhet vi har. Vi stämmer av regelbundet och försöker att synka våra olika informationsflöden.

Webbaserad information

Hemsidor finns idag, för att de ska fylla en funktion behöver de ständigt uppdateras och vara tydliga samt estetiskt tilltalande för både nya och presumtiva föräldrar samt som marknadsföring för eventuella nya medarbetare. Vi ser över hur vi kan få föräldrarna delaktiga i hur vi ska kunna göra våra hemsidor mer lockande. Vi har regelbundna genomgångar för uppdatering.

Dialog om erbjuden plats

Vi för ständigt en levande dialog med såväl stadsdelens kösamordnare och vårdnashavarna kring de platser som erbjuds barn. Detta arbete pågår för fullt och har de senaste åren fått ett jämnare flöde under året även om arbetet intensifieras inför höstens början i augusti och september.

Analys av föräldraenkäten.

Liksom tidigare år har vi en plan för tillvägagångssätt men är samtidigt öppna för nya infallsvinklar vid analysarbetet. Analysarbetet har lett till en del av de formuleringar vi har använt oss av i VP 2014.

Samverkan med föräldrar och förskoleklassen

Ökad nöjdhet

Föräldrar har vid ett flertal tillfällen och i olika forum uttryckt att de känner sig nöjda, delaktiga i verksamheten och känner till sitt barns vardag, utveckling och lärande. Vi har vi även fått synpunkter på förbättringsområden och dessa tas emot och åtgärdas enligt fastställda rutiner.

Vi arbetar aktivt för att samarbetet mellan såväl avlämnande samt mottagande personal ska ske med fokus på att planering och genomförande av övergången mellan förskola och förskoleklass har blivit bra för barnet/barnen. Detta arbete har under året avlöp väl.

Uppföljningssamtal efter inskolning.

Vi erbjuder vårdnadshavare ett "inskolningssamtal" där vi går igenom inskolningens olika beståndsdelar med fokus på barnets möjligheter till utveckling. Flera sådana samtal har hållits.

Utvecklingssamtal.

Vi erbjuder samtliga vårdnadshavare "utvecklingssamtal" där vi går igenom verksamhetens olika beståndsdelar med fokus på barnets möjligheter till utveckling. Samtal har hållits under året.

APT, möten med avdelningsansvariga, självvärderingen och planeringsdagar.

Vid planeringsdagar, möten med avdelningsansvariga samt vid APT har arbete skett och vid ett flertal tillfällen och med olika utgångspunkter har fokus lagts vid samverkan med föräldrar/vårdnadshavare.

Enligt Fösk-planen.

Vårt arbete enligt Fösk-planen har hittills framförallt bestått av de delar som innefattar

synliggörande av barnets utveckling och lärande.

Föräldrarnas delaktighet

Vi strävar mot att barnen tillsammans med sina föräldrar får en bra introduktion i förskolan, så de blir trygga i förskolans rutiner, barngruppen, personalen och lokaler. Vi jobbar utifrån en föräldraaktiv inskolning där förälder/vårdnadshavare är delaktiga under processen, vi erbjuder även föräldrarna att vara med en dag/halvdag i verksamheten. Personalen arbetar med att bygga upp ett förtroendefullt samarbete med föräldrarna.

Vi har en daglig och öppen dialog med föräldrarna. Pedagogerna har fortlöpande samtal med barnets föräldrar om vad barnet får vara med om i verksamheten relaterat till läroplanen.

Kunskaper och Värden

Den pedagogiska miljön och Den pedagogiska verksamheten

Personalen har i strukturerade forum samt spontana samtal kunnat påvisa att miljön stimulerar, utmanar och lockar till lek och aktivitet samt att den är trygg. Förskolan erbjuder barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm och miljö. Såväl omvårdnad och omsorg som vila och andra aktiviteter vägs samman på ett balanserat sätt. Uppföljningsarbetet har kunnat synliggöra ett aktivt och målinriktat arbete inom hela enheten inom nämnda områden.

Genom att uppmärksamma och bemöta varje barn och ta del av deras intressen och tankar har barnen getts möjlighet att tillsammans med personalen påverka utformandet av den pedagogiska miljön.

Föräldrarna är informerade om hur miljön är utformad. Det finns viss dokumentation som synliggör de möjligheter som finns och som i kvalitetsarbetet delvis används för att utveckla miljö och material utifrån de mål verksamheten har.

Vi tar även intryck från den aktuella forskningen när det gäller att forma miljön. Personalens kompetens och verksamhetsfokus har med stöd från ledningen under året synliggjort tydliga resultat på ett fortgående kvalitetsarbete inom nämnda områden.

Den pedagogiska dokumentationen

Barnens utveckling **dokumenteras** och följs upp kontinuerligt och förmedlas på flera olika sätt till dem själva, andra barn, personal och föräldrar. Dokumentationerna är ett pedagogiskt verktyg som ständigt utvecklas för att på bästa sätt synliggöra individen och gruppens utveckling och lärande. Arbetet med detta följs ständigt upp samt reflekteras kring. Enheten som helhet har lyft sig över den förväntade utvecklingsnivån.

Barnets utveckling och lärande

Personalen har vid flertalet tillfällen med hjälp av uppföljningsverktyg kunnat visa att barnen har fått verktyg och möjligheter att tillsammans med personalen utmanas i vardagen med utgångspunkt i ett lek och lustfyllt lärande. Genom observationer och samtal uppmärksammas varje barns behov.

Grundläggande yrkesutbildning – IT/PIM

IT-samordnare finns på enheten. Under hösten ingår PIM utbildning för alla medarbetare. Strategisk handlingsplan för vårt IKT-arbete har tagits fram. Kompetens och

teknik har i högre utsträckning gått hand i hand.

Enhetens uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha				1600 st	VB 2013

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	19,16 %		13 %	15 %	VB 2013
Kommentar En ökning över det beräknade målet. Detta exkl. kostentreprenad.					
● Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	12,5 %		0 %	öka	2013
Kommentar Vi har biologisk sortering på en av enhetens förskolor.					

Nämndmål:

En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas på Östermalm

Beskrivning

Förvaltningen bidrar till en hållbar livsmiljö genom att minska miljöpåverkan från sina egna verksamheter och verka för att stadsmiljön utvecklas på ett hållbart sätt. Stadens miljöprogram ger vägledning.

Förväntat resultat

Minskad negativ miljöpåverkan, ökad klimatanpassning och fler grönskande utomhusmiljöer.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel anställda som går eller cyklar till arbetet	100 %		35 %		2013
Kommentar Vi bedömer att antalet under året har landat på vårt årsmål.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna ska gå igenom miljöplanen och rapportera avvikelser i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi har inte funnit några avvikelser att rapportera utifrån vår tolkning av miljöplanen.			

Åtagande:

Förskolan ska i sitt miljöarbete vidta åtgärder som värnar om livsmiljön

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen får möjligheter att förstå hur egna handlingar kan påverka miljön

Kommentar

Barnen har varit delaktiga i källsortering, återvinningsmaterial har använts i skapande och vi har deltagit i skräpplockarveckan som anordnas av Håll Sverige Rent

Vi har verkat för att barnen ska få en positiv inställning till djur och natur genom att alla barn regelbundet fått besöka våra närbelägna parker och skogsområden.

Under och efter utevistelsen på våra gårdar, i parker och skogsområden har pedagogerna arbetat på olika sätt för att barnen ska få möjlighet att utveckla sin förståelse för samband i naturen, liksom om djur och natur.

Vår bedömning är att aktivt arbete pågått på alla förskolor men att det finns variationer och utvecklingsmöjligheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Nämndmål:

Invånare på Östermalm ska uppleva en rik, varierad och tillgänglig kultur och fritid

Beskrivning

Boende med heldygnsomsorg, deltagare i dagliga verksamheter och besökare i öppna träfflokaler samt barn i kommunal förskoleverksamhet ska få tillgång till stadens kulturutbud genom förvaltningens försorg.

Förväntat resultat

Äldre, ungdomar och barn i stadsdelen kommer att uppleva ett tillgängligt och innehållsrikt kulturutbud. Berörda inom förvaltningens verksamheter är nöjda med sina kulturupplevelser.

Åtagande:

Vi åtar oss att erbjuda barnen rika tillfällen till kulturella aktiviteter och till eget skapande

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn får möjlighet att:

- ta del av stadens professionella kulturutbud minst en gång/termin
- regelbundet delta i aktiviteter såsom spel och lekar tillsammans med vuxna på förskolan
- använda sin kreativa och skapande förmåga i många uttrycksformer såsom lek, bild, rörelse, sång, musik, dans och drama, rytmik, tal- och skriftspråk samt multimedia
- känna delaktighet i sin egen kultur och utveckla känsla och respekt för andra kulturer

Kommentar

Den kulturpeng varje barn får från stadsdelen har bidragit till att alla barn erbjudits möjlighet att ta del av stadens professionella kulturutbud. De äldre barnen på olika ställen i staden i form av bl.a. dans och teater, de allra yngsta på förskolorna genom teaterföreställningar och sagoberättare. (Kultur **för** barn)

Alla förskolor har regelbundet besökt biblioteket, främst för att låna böcker. Högläsning har förekommit regelbundet på alla avdelningar. Flera avdelningar har under året arbetat aktivt med barns eget berättande och utforskandet av skriftspråket. Enligt förskoleundersökningen ansåg 87% att *Mitt barn ges stöd för att utvecklas språkligt* (85% 2012)

Alla barn har haft möjlighet att spela och leka tillsammans med vuxna (Kultur **med** barn)

Alla barn har fått möjlighet att använda sin kreativa och skapande förmåga i olika uttrycksformer. Dock i alltför liten utsträckning med hjälp av IKT. På det området är vi långt

ifrån läroplanens mål och intentioner. Till stora delar beror det på svårigheten att ge barnen tillgång till datorer men vi behöver också höja pedagogernas kunskapsnivå kring IKT (Kultur av barn)

Barnens egen kultur i form av filmer, musik och TV-program har uppmärksammats och i viss mån varit utgångspunkt för teman/projekt.

Alla barn har deltagit i firandet av inhemska traditioner och på så sätt fått känna delaktighet i sin egen kultur. För att utveckla känsla och respekt för andra kulturer har pedagogerna tagit tillvara de barn, föräldrar och pedagoger som har sitt ursprung i andra kulturer. Deras språk och traditioner har uppmärksammats i vardagliga samtal. Man har också använt sig av litteratur och barnens berättelser från resor i världen.

Förskoleundersökningen visar att många föräldrar ansåg att *Mitt barn uppmuntras till lek genom eget skapande*, 89%. Något färre, 77%, svarade positivt på påståendet *Jag är nöjd med de kulturupplevelser som mitt barn erbjuds i förskolan*.

Arbete har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg, Förskoleundersökningen, medarbetarutvärderingar, forum för dialog odyl. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål, viss variation mellan avdelningarna finns och riktade åtgärder har skett.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

Nämndmål:

1. Våld, alkohol- och drogbruk ska motverkas och invånare på Östermalm ska uppleva sin närmiljö som trygg

Beskrivning

Det våld som förekommer i stadsdelsområdet ska motverkas. Målet är att minska alkoholkonsumtion och drogmissbruk. Boende ska uppleva sin närmiljö som trygg. Samverkan både inom och utanför förvaltningen ska ske för att uppmärksamma våld i nära relationer och i riskmiljöer. Stödinsatser ska särskilt ges till dem som utsatts för våld i nära relationer.

Förväntat resultat

Att FUSSION medverkar till en fortsatt minskning av ungas alkohol- och drogkonsumtion. Att arbetet kring våld i nära relationer har förbättrats genom väl fungerande rutiner för handläggning, ansvarsfördelning och samarbete, både internt och externt.

Åtagande:

Barnens närmiljö ska vara trygg och säker

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Få olyckor och tillbud inträffar

Identifierade brister åtgärdas och följs upp

Kommentar

Genom skyddsronder och goda rutiner, där lokaler och gårdar setts över kontinuerligt, har vi skapat vi förutsättningar för en trygg och säker miljö.

Vi har rapporterat olyckor och incidenter i RISK och därigenom fått en samlad bild av samtliga förskolor inom enheten.

I årets förskoleundersökning ansåg 89% av föräldrarna att *Miljön är trygg och säker*.

Vi har följt arbetet på samtliga förskolor och stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål, viss variation mellan förskolorna finns och riktade åtgärder har skett under verksamhetsåret.

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

Nämndmål:

Invånare på Östermalm ska erbjudas valfrihet och mångfald

Beskrivning

Förvaltningen verkar för att olika typer av verksamheter och driftsformer inom respektive ansvarsområden blir kända.

Förväntat resultat

Informationen om valfrihet har nått ut och brukarna har gjort aktiva val. Att fler brukare upplever att de har valfrihet och vet var informationen finns för att kunna göra sina val.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbeta systematiskt för att informationen på Jämför service ska vara korrekt, tydlig och uppdaterad	2013-01-01	2014-12-31	
Kommentar Vi strävar efter att uppdatera informationen kontinuerligt. Arbetet har fortlöpt väl utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningverktyg			

Åtagande:

Information ges föräldrar som ansöker om förskola

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrarna får den information de behöver för att kunna göra sina val

Kommentar

Vi har regelbundet tagit emot besök av intresserade föräldrar på alla våra förskolor. Datum för visningarna har funnits på respektive förskolas hemsida.

Varje förskola har haft en kontaktperson som besvarat frågor via telefon och mail.

Vi har stämt av arbetet på samtliga förskolor med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2013
Kommentar Vi genomför kontinuerliga skyddsronder samt har ett fortlöpande arbete med lokala genomlysningar. Rutinerna kring detta har gått igenom.					
 Andel förskollärare av antal anställda	38 %	45 %	44 %	42 %	2013
Kommentar Vi har 24 förskollärare inom enheten. Fördelningen av dessa är ojämn mellan förskolorna, vi arbetar för att på sikt få till en jämnare fördelning					
 Andel nöjda föräldrar	88 %		79 %	85 %	2013
Kommentar I förskoleundersökningen svarar 88% av föräldrarna att <i>Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola</i> . En liten höjning från förra årets resultat, 85%					
 Antal barn per grupp	15,5 barn/avd.	16,1 barn/avd.	16	16	2013
Kommentar Totalt sett ligger vi något under vår beräknade nivå.					
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,61 st	4,46 st	5,2 st	4,9	2013
Kommentar Vår nivå hamnade ngt under vårt mål på grund av bristande barnunderlag.					
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,88	3,74	3,6	3,6	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram aktiviteter för att säkerställa en välfungerande övergång från förskola till förskoleklass.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Enheten arbetar mot sitt åtagande: <i>Vi ska ha goda former för samverkan med förskoleklasserna.</i> Arbetet har fortlöpt väl utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningverktyg. Stadsdelsövergripande samarbete pågår och utvecklingen följs			
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram aktiviteter för att säkerställa att andelen förskolelärare ökar.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Arbetet med att öka andelen förskollärare intensifierades under slutet av våren 2013 och har avslutningsvis hamnat på samma nivå.			
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram aktiviteter för att öka föräldrarnas kunskaper om vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi har kontinuerligt sett över och uppdaterat våra informations- och kommunikationskanaler med föräldrarna samt genomfört flera dialogforum med föräldrar.			
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med att dokumentera och följa upp förskolebarnens utveckling.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla former för dokumentation. Vi arbetar långsiktigt med att planera in riktade kompetensutvecklingsinsatser för medarbetarna. Arbetet har fortlöpt väl utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningverktyg.			
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla former för arbete med ovannämnda åtagande. Arbetet har fortlöpt väl			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningverktyg.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla former för arbete med ovannämnda åtagande. Arbetet har fortlöpt väl utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningverktyg.			

Nämndmål:

Förskolan har goda former för samverkan med föräldrar och med skolans förskoleklass.

Beskrivning

Förskolan kompletterar hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen sker därför i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna har möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan.

Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande.

Förväntat resultat

Det förväntade resultatet år 2013 stämmer med läroplanens mål och riktlinjer, stadens indikator samt utbildningsförvaltningens kriterier för tillsyn.

Samverkan

- Förskolan har goda former för samverkan med föräldrar och vårdnadshavare.
- Förskolan följer barnens utvecklings och lärande.
- Förskolan genomför utvecklingssamtal som till form och innehåll beaktar föräldrarnas behov och synpunkter.

Brukarundersökning

- Förskolorna analyserar de områden i brukarundersökningen där nöjdheten inte är lika hög och utvecklar dialogen och informationen till föräldrar
- Föräldrarna får löpande information om verksamheten och om sitt barn.
- Föräldrarnas idéer och synpunkter hanteras systematiskt och professionellt.

Förskoleklassen

- Förskolorna utvecklar ett ömsesidigt utbyte med skolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utveckla föräldrastöd som riktar sig till alla föräldrar	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi har följt stadsdelsförvaltningens arbete i denna fråga och diskuterat den vid olika forum med medarbetarna.			
✓ Främja det finska språket	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I enlighet med gällande styrdokument erbjuder vi utifrån verksamhetens möjligheter information delvis på det finska språket eller hänvisar till lämpliga samarbetsforum. Vi har under 2013 ej fått några signaler eller förfrågningar utanför verksamheten. Internt arbete har pågått.			

Åtagande:

Vi ska ha goda former för samverkan med förskoleklass

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Kommentar

Under det sista året före skolstart har barnen förberetts på olika sätt. Främst genom återkommande samtal omkring barnens tankar och funderingar inför skolstarten men också genom aktiviteter speciellt för 5-åringar på den egna förskolan och de gemensamma för hela enheten, Vasalopp och fotbollsskola.

Vi har erbjudit alla föräldrar avslutningssamtal och alla barn och föräldrar har kunnat delta i någon form av avslutningsfestligheter.

De barn i enheten som började i vår samarbetsskola (Olaus Petri) besökte skolan vid flera tillfällen tillsammans med sina föräldrar. Tillsammans med förskolan har de bekantat sig med skolans gård och omgivningar.

Kontakten med övriga skolor som barn från enheten börjar i har varierat.

Enhetens bedömning är att övergången fungerat väl för flertalet.

Åtagande:

Vi åtar oss att ha goda former för samverkan med föräldrarna

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vi skapar förutsättningar för föräldrar att:

- få en god introduktion till förskolan
- känna sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten
- sätta sig in i verksamhetens mål och arbetssätt
- få veta vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling
- utveckla en tillitsfull relation till förskolans personal

Kommentar

Vi har haft många kanaler för information/kommunikation med föräldrarna. Daglig kontakt vid lämning och hämtning, inskolningssamtal, utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldrasamråd, föräldrafika, vecko- månadsbrev, mail, telefon, sms, anslagstavlor/dokument och hemsidor.

Alla avdelningar har haft föräldraaktiv inskolning och ett uppföljningssamtal en kort tid efter att inskolningen varit klar.

Förskolorna har haft olika former för föräldrar att ta del av, och diskutera, verksamheten t.ex. föräldramöte, föräldrasamrådsmöte, utvecklingssamtal, Öppet hus och Vårsalong.

Barnen har haft pärmar där deras lärande dokumenterats och följts upp.

Samtal om vad det innebär att vara professionell i sitt möte med föräldrar har varit en ständigt återkommande fråga på Apt och andra möten.

I 2013 års förskoleundersökning svarade föräldrarna att:

Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten 80% (81% 2012)

Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling 77% (73% 2012)

Förskolan informerar mig om sina mål och arbetssätt 84% (83% 2012)

Vi bedömer att enhetens arbete med nämnda åtagande fungerat väl och att utveckling skett.

Nämndmål:

Förskolorna ger varje barn vad de behöver för att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Beskrivning

Lärande och omsorg bildar en helhet. Kunskap anses finnas i olika former där även kreativitet ingår och barn kan lära på olika sätt där även grupplärande bör förekomma. Barnen ses som kompetenta och aktiva i sitt lärande och skapar delvis ny kunskap. Barns tankar och erfarenheter ligger till grund för verksamhetens innehåll.

Förväntat resultat

Det förväntade resultatet år 2013 stämmer med nivå 4 i stadens indikator för utveckling och lärande.

Förskolan har en dokumenterad rutin för att följa varje barns utveckling och lärande för att kunna utvärdera sina arbetssätt.

Barnen får på olika sätt ta del av alla läroplanens målområden som värdegrund, språk, matematik, skapande, naturvetenskap och teknik. Detta sker genom olika aktiviteter.

Inomhus miljön är genomtänkt. Den är både tydlig och innehåller samtidigt en variation av material och möjliga aktiviteter.

Barnen har i tillräcklig utsträckning ha tillgång till material utifrån förskolans målområden och arbetssätt. Detta innebär bland annat material för skapande, byggande och konstruerande samt matematik, böcker och material för skrivande samt material för rollek.

Förskolan har tillgång till material för naturvetenskapliga experiment och enkel teknik. Så stor del som möjligt av detta material är tillgängligt för barnen utifrån deras förutsättningar.

Urval och tillgänglighet är genomtänkta ur ett könsrollsperspektiv.

Förskolan inventerar den språkliga miljön kring varje barn även utanför förskolan och ha formulerade arbetssätt för hur man i samverkan med berörda föräldrar bäst ska stödja barnets språkutveckling utifrån barnets behov och förskolans förutsättningar.

Detta genomförs så att barnen även får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bibass-nätverket fortsätter sitt arbete	2013-01-01	2014-12-31	
 Språknätverket fortsätter sitt arbete	2013-01-01	2014-12-31	

Åtagande:

Vi åtar oss att erbjuda barnen rika tillfällen att utveckla sin förståelse naturvetenskap och teknik

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att:

- upptäcka och utforska djur och växter
- upptäcka och utforska naturvetenskapliga fenomen
- upptäcka och utforska samband i naturen
- upptäcka och utforska vardagsteknik och tekniska lösningar

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när:

Vi ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse för naturvetenskap och teknik

Kommentar

Vi har arbetat på många olika sätt med områdena natur och teknik genom bland annat konstruktion, utevistelse, vattenlek och sand.

Det har funnits goda exempel på hur man arbetar med natur och teknik inom enheten som vi kunnat delge varandra.

I årets förskoleundersökning svarade 90% av föräldrarna att *Mitt barn uppmuntras i att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen*

Vi har sett att flera pedagoger nyfiket tagit sig an arbetet med nämnda åtagande och att utveckling skett utifrån uppställda mål på våra förskolor.

Åtagande:

Vi åtar oss att främja barnens hälsa och välbefinnande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn får möjlighet att:

- utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning
- äta näringsriktig kost
- varva mellan vila och aktivitet
- möta pedagoger som är väl förtrogna med förskolans demokratiska uppdrag

Kommentar

Alla avdelningar har planerat för en väl avvägd dagsrytm där utevistelsen ingått som en viktig del. Alla barn har regelbundet besökt våra närliggande skogsområden där de haft möjlighet att upptäcka sina kroppars förmåga att åla, hoppa, klättra, rulla osv. Inomhus har barnen fått känna glädje i kroppsrörelse och aktivitet i form av dans, rytmik och "Miniröris". Vi har regelbundet använt oss av Östermalms idrottsplats för skridskoåkning, friidrott och lek. Våra blivande sexåringar har, traditionsenligt, deltagit i Stadions egna Vasalopp.

Pedagogerna har lagt stor vikt vid att göra måltiderna till en positiv upplevelse. Måltiderna har präglats av lugn och ro samt varit ett forum för samtal.

4 av våra 8 förskolor har haft tillagningskök under året.

Vi har haft inflytande över inköpen till våra tillagningskök, men inte till våra cateringleverantörer. Det gör att andelen ekologiska livsmedel i genomsnitt blivit lägre än stadens, och vårt, mål.

Våra kokerskor har ingått i ett nätverk som träffats regelbundet.

Alla avdelningar har arbetat med att stimulera lärandeprocesser kring vikten av en god handhygien.

Alla avdelningar har arbetat aktivt med kompisskap och konfliktlösning.

Flera av förskolorna är särskilda nöjda med att de fångat barnens intressen och utgått från deras intressen i arbetet.

Brukarundersökningen visade att även 87% av föräldrarna ansåg att *Mitt barns tankar och idéer tas tillvara* och 89 % menade att *Mitt barns stöds i att ta egna initiativ och eget ansvar*.

Vi bedömer att måluppfyllelsen kring åtagandet är god. Detta utifrån arbetet med våra bedömningsverktyg.

Åtagande:

Vi åtar oss att genom en matematisk miljö erbjuda barnen rika tillfällen att utveckla sin förståelse för matematik

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en matematisk miljö:

- där det finns utrymme för barnen att upptäcka och utforska matematiken i vardagen
- där pedagogerna utmanar och stimulerar barnens matematiska utforskande
- där pedagogerna berikar barnens matematiska aktiviteter genom att sätta ord på det som pågår

- där det finns en variation av material som lockar till matematiska aktiviteter

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när:

Vi ser kvalitativa förändringar i barnens matematiska handlingar och förståelse för matematiska begrepp

Kommentar

I den pedagogiska miljön har det funnits utrymme för barnen att upptäcka och utforska matematiken i vardagen. Pedagogerna har utmanat och stimulerat barnens matematiska utforskande.

I förskoleundersökningen svarade 88% att *Mitt barn uppmuntas i att utveckla sitt matematiska tänkande*

Vi kan se att flera pedagoger nyfiket har tagit sig an arbetet med nämnda åtagande och att utveckling har skett på våra förskolor. Detta har tagit sig konkreta uttryck i varadagsrutiner, påklädning, mat, vila och i projekt ofta initierade av barnen.

Åtagande:

Vi åtar oss att genom en språklig miljö erbjuda barnen rika tillfällen att utveckla alla sina språk och sin förmåga att kommunicera

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en språklig miljö:

- där barns verbala uttryck bekräftas, uppmuntras och stimuleras
- där pedagoger i sin roll som samtalspartners är språkliga förebilder
- där det finns en variation av material i form av böcker, texter, bilder och symboler
- där det finns utrymme och material som stimulerar barnens utforskande av skriftspråket

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när:

Vi ser kvalitativa förändringar i barns språkliga handlingar och kommunikativa förmåga

Kommentar

Vi har arbetat på många olika sätt med att ge barn möjligheter att utveckla sina språk. Pedagogerna har varit medvetna om rollen som språkliga förebilder för barnen. Man har fångat tillfällen i vardagen för att samtala, lyssna och sätta ord på vad de gör, hur saker och ting ser ut, hur de känns, luktar, smakar osv. Genom att ordna miljön i stationer där små grupper av barn leker och arbetar tillsammans har barnen fått möjlighet att samtala, lyssna på och lära av varandra. Begreppsvärlden har också vidgats genom mötet med nya ord i projektarbeten kring något specifikt ämne eller genom samtal som initierats av pedagoger. Barnen har uppmuntrats att uttrycka sig på många olika språk, t.ex. tal- och kroppsspråk, bild- och musikskapande samt bygg- och konstruktion.

I förskoleundersökningen svarade 87% (85% 2012) att *Mitt barn ges stöd att utvecklas språkligmässigt*

Arbete har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål.

Åtagande:

Vi åtar oss att genom pedagogiska miljöer erbjuda barnen rika tillfällen till utforskande utifrån egna val, samspel och lek

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en miljö:

- som är genomtänkt och där det är tydligt vad som erbjuds
- med material som är tillgängligt
- som innehåller en variation av material och möjliga aktiviteter
- som är dynamisk och föränderlig utifrån barnens intressen och förutsättningar

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när:

Vi ser kvalitativa förändringar i barnens förmåga att göra egna val, samspela och leka i relation till den pedagogiska miljön.

Kommentar

Arbetet med den pedagogiska miljön har varit en ständigt pågående process som utgått från barnens intressen, förutsättningar och behov samt läroplanens alla målområden.

I årets förskoleundersökning svarade 86% (81% 2012) att *Miljön stöder mitt barns utveckling och lärande*

Arbete har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål, viss variation mellan avdelningarna finns och riktade åtgärder har skett under verksamhetsåret.

Åtagande:

Vi åtar oss att stödja varje barn efter behov

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att:

- utveckla sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
- ställas inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper
- bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen
- erfara känslan av att göra framsteg, övervinna svårigheter och vara en tillgång i gruppen

Kommentar

Vårt samarbete med såväl interna som externa aktörer har fungerat bra. Vikten av varje barns delaktighet i den ordinarie verksamheten har bevakats och följts upp. Likaså har barnens

vårdnadshavare varit delaktiga. Kontinuerliga utvärderingar har skett tillsammans med ansvarig pedagog.Handledning har pågått i stor omfattning.

I årets förskoleundersökning svarade 91% (92%) att *Förskolan arbetar medvetet med att utveckla mitt barns sociala förmåga*

Arbete har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg, Förskoleundersökningen, medarbetarutvärderingar, forum för dialog odyl. Vår bedömning är att vi ligger väl i linje med uppsatta mål, viss variation mellan avdelningarna finns och riktade åtgärder har skett under verksamhetsåret.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Sjukfrånvaro	8,1 %		7 %	4,4 %	VB 2013
Kommentar Sjukfrånvaron har ökat. Vi bedömer att vi ej kommer att nå vårt årsmål. Vi har fortfarande flera långtidssjukskrivna.					

Nämndmål:

Stadsdelsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare

Beskrivning

Alla chefer med personalansvar ska arbeta med förebyggande insatser och för personalens delaktighet och trivsel. Förvaltningens friskvårdspolicy ska vara välkänd av medarbetarna. Förvaltningens enheter ska aktivt samarbeta med personalenhet, företagshälsovård, försäkringskassa och fackliga organisationer. Cheferna ska ha aktiv kontakt vid nya sjukfall och vara väl förtrodda med och arbeta i enlighet med stadens rehabiliteringsprocess. Enheterna ska aktivt följa och analysera utvecklingen av sjukfrånvaron. Varje arbetsplats ska ha skriftliga och väl kända rutiner vid sjukdom.

Förväntat resultat

Resultatet skall vara att personalen känner sig motiverad och delaktig, att sjukfrånvaron är låg och att förvaltningen kan rekrytera nödvändig kompetens.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Svansfrekvens i medarbetarenkät för Östermalms stadsdelsförvaltning	78,95 %		75 %		2013
Kommentar					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
79 % av andelen medarbetare som fått enkäten har svarat.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Ledningsgruppen har analyserat resultatet i olika forum för dialog samt använt delar av analyserna som grund i planeringsarbetet i VP 2014.			
✓ Erbjuda praktikplatser för personer med funktionsnedsättning från Jobbtorg Resurs, Arbetsförmedlingen, olika arbetsmarknadsprojekt/åtgärder) samt utse ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning.	2012-01-01	2013-12-31	
✓ Åtgärda arbetsplatsens generella otillgänglighet såväl fysiskt som psykiskt så att arbetsplatsen fungerar för arbetstagare med olika typer av funktionsnedsättning.	2012-01-01	2013-12-31	
✓ Alla medarbetare är delaktiga i utformningen av enhetens verksamhetsplan samt i att granska och följa upp det som sker i verksamheten.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Vi har i olika former ökat medarbetarnas delaktighet. Dels i muntlig form i diverse mötesforum samt i pappersform främst i olika former av utvärderingar.			

Åtagande:

Stadions förskolor är en attraktiv arbetsplats med goda förutsättningar för kompetensutveckling.

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns uttalade mål och visioner för arbetet i enheten

Personalen får kontinuerligt den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter

Medarbetarna vet vad som förväntas av dem
Medarbetarna får återkoppling
Medarbetarna är delaktiga i verksamheten

Kommentar

Vi har organiserat för en professionell och likvärdig förskola för alla barn och all personal med tydliga roller och ansvar för alla medarbetare. Arbetet har varit ständigt pågående och tydlighet har skapats från vecka till vecka.

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

3.1 Budgeten är i balans

Nämndmål:

Stadsdelens budget ska vara i balans

Förväntat resultat

Säkra prognoser och budget i balans.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse	Kommentar
✓	Alla chefer och medarbetare med kostnadsansvar ska vidta åtgärder för att få budget i balans vid befarat överskridande.	2013-01-01	2013-12-31		Ledningsgruppen för dialog med de medarbetare som har kostnadsansvar samt uppdaterar enheternas rutiner kring budgetarbetet. Arbetet har fortlöpt väl under hösten dock kommer vi att gå med ett beräknat underskott.
✓	Alla medarbetare ska av sin chef få information om förvaltningens samt enhetens budget och kostnadsutveckling under året.	2013-01-01	2013-12-31		Vid arbetsplatsträffar, planeringsdagar, möten med platssamordnarna samt under hösten även vid en del veckomöten har budgetinformationen delgivits medarbetarna.

Åtagande:

I förskoleenheten ska ett kostnadseffektivt budgetarbete bedrivas och vid befarat underskott ska åtgärder vidtas.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Budget i balans.

Kommentar

Enhetens budget har följts upp varje månad och de förändringar som varit nödvändiga har gjorts. Vi har arbetat med att skapa:

Ökad medvetenhet och ökat ansvar

Goda förutsättningar för ekonomin med en till stor del gemensam helhetsidé för Stadions förskolor

Gemensamma inköpsrutiner

Lägre vikariekostnader

Balans personal/barnantal

Arbetet har fortlöpt väl utifrån avstämningen som har gjorts med hjälp av våra uppföljningsverktyg dock har vi ej ännu kunnat se tillräckliga effekter. Arbetet fortsätter 2014.

Uppföljning av driftbudget

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Nämndmål:

Effektivitet och fokus på stadsdelsnämndens kärnverksamheter

Beskrivning

Den gemensamma administrationen ska ge effektiv service till enheterna till en så låg kostnad som möjligt, så att stadsdelsnämndens resurser huvudsakligen används i kärnverksamheterna och kommer invånarna till del.

Förväntat resultat

Enheterna upplever att de får ett bra stöd från den gemensamma administrationen. De administrativa kostnaderna och lokalkostnader (verksamhet 0xxx, gemensam administration) fortsätter att vara låga och helst minskar ytterligare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla medarbetare ska uppmuntras till att föreslå kostnadseffektiva arbetsmetoder.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Inom ramen för arbetsplatsträffarna, veckomötena samt andra mötesforum finns utrymme för denna fråga. Oftast har dock förslag kommit in vid mer spontana och oplanerade möten.			

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål har varit sådana som medarbetarna omgående åtgärdat eller sådana som man diskuterat för att hitta lösningar för båda parter. Ledningen är noga med att agera professionellt och arbetet har fortlöpt enligt plan.

Övrigt